

NARODNI GOSPODAR

GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE V LJUBLJANI.

Člani „Zadružne zveze“ dobivajo list brezplačno. — Cena listu za nečlane po štiri krome na leto, za pol leta dve kroni, za četrť leta eno krono; za člane zvezinih zadrug po tri krome na leto. — Posamezne številke 20 vin.

:: Telefon štev. 216. ::

C. kr. poštne hran. št. 64.846
Kr. ogrske „ „ „ 15.649

Izhaja 10. in 25. vsakega meseca. — Sklep urejevanja 5. in 20. vsakega meseca. — Rokopisi se ne vračajo. — Cena inseratom po 30 vinarjev od enostopne petit-vrste, za večkratno inseracijo po dogovoru.

Vsebina: Važni novi predpisi o zastaranju. Poroštvo in prevzetje dolga. Zadružni pregled. Gospodarski pregled. Razglasi. Občni zbori.

Važni novi predpisi o zastaranju.

S cesarskim ukazom z dne 19. marca 1916, drž. zak. št. 69 je bila izdana tretja delna novela k občnemu državljskemu zakoniku, ki obsega mnogo določb, ki so prav važne za zadruge. Za sedaj hočemo obravnavati nove predpise o zastaranju.

Za večino opravil vsakdanjega življenja določa ta novela triletno dobo zastaranja. Taka kratka doba zastaranja je bila doslej določena le za odškodninske zahtevke, dalje za terjatve zaostalih letnih dajatev, za obresti, rente in službe.

Po § 192. novele se besedilo § 1480. o. d. z. izpremeni tako, da v treh letih zastarajo vse terjatve zaostalih letnih dajatev, zlasti obresti, rente, prispevki za vzdrževanje in preživitev kakor tudi dogovorjene anuitete za uničenje dolga. Doslej se je mnogokrat odložilo plačilo prvotno dogovorjene anuitete, ker je bilo morda posojevalcu kakor tudi dolžniku všeč, da se pusti dotična postavka neporavnana. V takih slučajih bo odslej potrebno, da se določbe prvotne pogodbe o plačevanju anuitet izpremene pismeno in da se izprememba vknjiži v zemljiški knjigi.

Večjega pomena pa je § 194. novele, ki se glasi:

§ 1486. o. d. z. dobi nadpis „Posebni čas zastaranja“ in se ima glasiti:

„V treh letih so zastarele terjatve

1. za dobavo stvarij ali izvršitev del ali za drugačne dajatve v obrtnem, trgovskem ali kakem drugem pravilnem obratu;

2. za dobavo kmetijskih in gozdarskih pridelkov v kmetijskem in gozdarskem obratu;

3. za prevzeto prehranjevanje, oskrbovanje, zdravljenje, vzgojo ali za pouk po osebah, ki se s tem pečajo, ali po zavodih, ki služijo temu namenu;

4. najemnin in zakupnin;

5. službojemalcev zaradi plačila in povračila stroškov iz službenih pogodb pomožnih delavcev, dninarjev in vseh zasebnih uslužbencev kakor tudi službodajalcev zaradi predujemov, dovoljenih na take terjatve;

6. zdravnikov, živinozdravnikov, babic, zasebnih učiteljev, odvetnikov, notarjev, patentnih zastopnikov in vseh drugih, za oskrbovanje gotovih zadev javno nastavljenih oseb zaradi plačila njihovega dela in povračila njihovih stroškov kakor tudi strank zaradi predujemov tem osebam“.

Da je treba dobo zastaranja za terjatve vsakdanjega življenja skrajšati, utemeljuje vlada s tem, da je tako skrajšanje koristno dolžniku in upniku. Vladno utemeljevanje pravi, da se je pomanjkanje kratkih zastarelih rokov za zahtevke iz opravil vsakdanjega življenja pri nas že dolgo občutilo kot napaka in izvaja potem:

„Skrajšanje zastaralnih rokov odgovarja tu najprej potrebam pravne varnosti, ker je po preteku daljše dobe popolnoma nemogoče, doprinesiti dokaz, da so take terjatve že poravnane. Posebno kadar preide terjatev na koga drugega potom dedščine, je nevarno, da se more terjati še za dolgo časa nazaj. Ker so te terjatve povprečno neznatne in ker se taka opravila ponavljajo pogostoma, je komaj mogoče, po spominu udeleženih strank si preskrbeti dokaz o izvršenem plačilu. Na drugi strani pa pri takih terjativah tudi ni vedno v navadi, da bi se zahtevale ali dale pobotnice; kolikor pa se to dogaja, je neznosno in navadam ljudstva neprimerno breme, če se morajo taki računi in pobotnice shranjevati skozi 30 let. Ker bo odslej treba tožiti v kratki dobi, bo to prav prišlo tudi upniku, ker se o takih terjativah dostikrat ne vodijo pravilni zapiski in more upnik v tem času neopravičene dolžnikove ugovore lažje zavrniti kakor čez dolgo časa. Skrajšanje zastaralnih rokov odgovarja tudi narodnogospodarskim ozirom. Dolgovi, ki so nastali iz opravil vsakdanjega življenja, spadajo večinoma k tekočim stroškom, katere je pokriti iz tekočih dohodkov. Če se pravočasno terjajo, jih bo po navadi mogoče pokriti iz dohodkov, čeprav je morda pri tem treba omejiti vsakodnevne izdatke. Ako pa narastejo v velike zaostanke, potem se izpremene v glavnični dolg, katerega izterjanje omaje dolžnikovo gospodarsko podlago in mu nemalokrat odtegne sredstva za zaslužek.

Kratki zastaralni roki pri tej vrsti dolgov so v gotovem oziru tudi v interesu upnikov. Nadejati se je, da se bo s skrajšanjem zasta-

ralnih rokov omejilo brezmejno posojevanje na upanje, h kateremu priganja medsebojna konkurenca; nadejati se je tudi, da bo zakonita vzpodbuda glede pravočasne poravnave dolgov vzbudila pri odjemalcih in naročnikih drugačno naziranje nego doslej, ko se na terjanje dolga tu in tam odgovori tako, da se pretrgajo poslovni stiki. Popolni uspeh se seveda tu ne da doseči, ker bi bilo potem treba zastaralne rokove skrajšati tako močno, da bi bili na drugi strani nevarni prometu. Na vsak način pa se bo vsed uvedbe kratkih zastaralnih rokov izboljšal kreditni in plačilni promet.“

Glede skrajšanja zastaralne dobe za terjatve, ki so nastale iz dobave kmetijskih in gozdarskih pridelkov in izdelkov, pravi vladno utemeljevanje:

„Krajši zastaralni rok bo brez škode za upravičenca, v katerega interesu je, da se tudi ta opravila uredi v kratkem času in da se omeje tiste pogoste in za oba dela škodljive pravde, v katerih se čez leta in leta z velikansko trmoglavostjo in s stroški, ki niso v nobenem razmerju z vrednostjo stvari, prepirajo za dobavo, poplačilo ali zaračunanje nekaj kilogramov masla, moke, nekaj vreč krompirja, par litrov mleka, olja in podobnih predmetov. Pri ugotovitvi zastaralnega roka treh let za taka dobavna opravila ni bilo potrebno delati razlike med dobavami za domače potrebe in med dobavami za obrtne namene.“

Triletna zastaralna doba za zahtevke po odškodnini ostane v veljavi še naprej; rešilo se je le doslej dvomljivo vprašanje § 1489. o. d. z., če prične zastaranje odškodninskega zahtevka tudi tedaj, ako je odškodovancu sicer znana škoda, ni mu pa znana oseba poškodovaleca ali tistega, ki jamči za škodo; to vprašanje se je rešilo tako, da se zastaranje v takih slučajih sploh ne prične.

V splošnem stopi novela v veljavo dne 1. januarja 1917.

Določbe, ki se tikajo zastaranja, pa so stopile v veljavo že dne 1. aprila 1916,

in sicer tako, da če je bilo ob tem času v teku dosedanje daljše zastaranje, se prične novo krajše zastaranje šteti še le od 1. aprila 1916.

* * *

Za zadruge so te nove določbe velike važnosti!

Posojilnice opozarjamo zlasti na to, da zastarajo po preteku treh let ne samo obresti posojil, ampak tudi dogovorjene anuitete za odplačilo (uničenje) posojil.

Največjega pomena so dalje ti novi predpisi za konsumna društva. Ako se dolg za članu prodano blago ne poravnava v treh letih, potem terjatev zastara in zadruga je ne more več iztožiti. Konsumna društva opozarjamo še posebej, da so novi predpisi glede zastaranja stopili v veljavo že 1. aprila tega leta. Naj se pobrigajo, da zastanke čimpreje izterjajo. Sicer se bo po tisti znani ribniški lahko reklo: ni denarja, ni blaga!

Za obrtne zadruge je stvar ravno taka. Tudi njihove terjatve za prodano blago zastarajo v treh letih. Ista usoda zadene terjatve mlekarških, vinarskih in drugih zadrug za prodano blago, terjatve strojnih zadrug, ki jih imajo do svojih članov za izvršeno delo itd. Torej pozor!

Poroštvo in prevzetje dolga.

Kakor smo že večkrat pisali v našem listu, prinaša III. delna novela k občnemu državljskemu zakoniku razne važne izpremembe glede premoženjskih pravic.

Glede poroštva določa ta novela v § 97, da se ima § 1346 o. d. z. dodati naslednji dostavek:

„Za veljavnost poroštvene pogodbe je potrebno, da se porokova poroštvena izjava poda pismeno.“

Zahteva, da mora porok svojo izjavo podati pismeno, se utemeljuje v vladnih motivih približno sledeče:

Po sedanjem pravu ni bilo predpisano, v kaki obliki se mora skleniti poroštvena po-

godba. Zato se je lahko sklenila brez oblike. Porok ve, da mora upnik najprej prijeti glavnega dolžnika, njega (poroka) pa še le potem, če bi tu ne našel pokritja za svojo terjatev. Posledica je, da porok pričakuje, da bo dolžnik redno odplačeval svojo obveznost in da se ne zaveda v polni meri dalekosežnosti prevzete zaveze. Na drugi strani se pa glavni dolžnik prizadeva, poroku predočiti njegovo izjavo kot neko formalnost, ki je sicer nadežna, toda brezpomembna. Porok prevzame običajno svojo zavezo zastonj iz prijateljstva ali uslužnosti do glavnega dolžnika in po navadi ne računa s tem, da bi se povračilo terjalo od njega; neredkokrat se poroštvo prevzame tudi lahkomišno. Ker ni bila doslej v našem državljskem zakoniku predpisana nobena oblika za sklepanje poroštvenih pogodb, zato so bile celo dopustne molče napravljene poroštvene izjave.

Če je poroštvo resno mišljeno, potem tudi pismena oblika ne bo delala nobene prave ovire. Prisilnost pismene oblike pa stavi udeležnim osebam izrazito pred oči resnost dejanja in nudi jamstvo proti nepremišljenemu, lahkomišnemu prevzemanju poroštva, ki utegne postati lahko prav nevarno. Iz teh razlogov predpisujejo novejšje zakonodaje v drugih državah za poroštvo pismeno obliko, tako n. pr. na Nemškem in v Švici. Prisilnost pismene izjave velja le za poroka, ni pa treba, da bi tudi upnik moral pismeno izjaviti, da ponudeno poroštvo sprejme.

Pri naših posojilnicah je bila že poprej vseskozi vpeljana pismena oblika poroštva, zato sedanji predpisi ne obsegajo za posojilnice kaj novega.

* * *

Jako važno so nove določbe o prevzetju dolga, ki so obsežene v §§ 181—190 novele in nadomeščajo doslej veljavne §§ 1404 do 1410 o. d. z. Novela vsebuje o tem sledeče določbe:

§ 181.

§ 1404 o. d. z. dobi nadpis „5. Prevzetje dolga“ in se ima glasiti:

„Kdor dolžniku obljubi, da bo zadostil njegovemu upniku (prevzetba izpolnitve), jamči dolžniku za to, da ga upnik ne bo terjal. Za upnika ne izvira iz tega neposredno nobena pravica.“

§ 182.

§ 1405 o. d. z. se ima glasiti:

„Kdor dolžniku izjavi, da prevzame njegov dolg (prevzetba dolga), stopi kot dolžnik na njegovo mesto, ako privoli upnik. Dokler se to privoljenje ne da, ali če se odkloni, jamči kakor pri prevzetbi izpolnitve (§ 1404). Privoljenje upnikovo se more izjaviti ali dolžniku ali prevzemniku.“

§ 183.

§ 1406 o. d. z. se ima glasiti:

„Tudi brez dogovora z dolžnikom more tretja oseba po pogodbi z upnikom prevzeti dolg.“

V dvomu pa je upniku izjavljeno prevzetbo razumeti kot jamstvo poleg dosedanjega dolžnika na mesto njega.“

Iz teh določil je razvidno, da ima zakon pred očmi tri vrste prevzetja dolga: 1. ako kdo samo napram dolžniku obljubi, poravnati upnika (prevzetba izpolnitve), 2. ako kdo dolžniku izjavi, da prevzame dolg in upnik v to privoli (prevzetba dolga v ožjem smislu), 3. ako kdo prevzame dolg le po pogodbi z upnikom, brez dogovora z dolžnikom. Ta poslednji slučaj bi se mogel označiti kot „tiho poroštvo“ in je pri dovoljevanju kreditov dostikrat važen.

§ 184.

§ 1407 o. d. z. se ima glasiti:

„Ako ob odtujitvi (prodaji) kake nepremičnine pridobitelj prevzame na nji slo- nečo zastavno pravico, potem je v dvomu smatrati to kot prevzetbo dolga. Odtujitelj more, po izvršenem prenosu lastnine, pozvati upnika k prevzetju novega dolžnika na mesto sebe pismeno s tem učinkom, da velja privoljenje kot dano, ako se ne od-

reče v teku šestih mesecev. Na ta učinek se mora v pozivu izrečno opozoriti.“

§ 186.

§ 1409 o. d. z. se ima glasiti:

„Ako kdo prevzame kako premoženje ali kako podjetje, je ne glede na naprej trajajoče jamstvo odtujitelja neposredno obvezan upnikom iz k premoženju ali podjetju pripadajočih dolgov, ki jih je ob prevzetju poznal ali moral poznati. Oprosti pa se jamstva v toliko, kolikor je dolgov že toliko poravnal, kolikor znaša vrednost prevzetega premoženja ali podjetja.“

Nasprotni dogovori med odtujiteljem in prevzemnikom v škodo upnikom so nasproti temu neveljavni.“

Te določbe so velikega pomena takrat, kadar preide kako trgovsko ali obrtno podjetje na drugo osebo in to se dogaja pogostokrat. Kdor prevzame tako podjetje, prevzame tudi dolgove, ki so zvezani s podjetjem. Da je taka odredba potrebna, se utemeljuje: Imetnik podjetja je dobil kredit, čeprav ne pod stvarnim jamstvom podjetbenega premoženja, vendar pa kot lastnik podjetja, z ozirom na njegovo delovanje v gospodarskem življenju in z ozirom na njegov zaslužek pri podjetju. Če podjetje premeni svojega gospodarja, je dostikrat brez vrednosti, jamči li odtujitelj (prodajalec) podjetja še naprej ali ne, ker nima več zaslužka in ker upnik ne more več zaseči premoženja, ki je ob postanku dolga bilo merodajno za dovolitev kredita. Pridobitelj podjetja more po današnjem pravu sklicevaje se na dogovor s prodajalcem odkloniti plačilo podjetbenih dolgov. Upnik ima torej velik interes na tem, da tisti, ki prevzame podjetje, jamči še naprej za njegovo terjatev. Poleg tega pa ima upnik interes tudi na tem, da ostane še nadalje v kupčijski zvezi z novim podjetnikom; dostikrat bo nerad videl, da mu prejšnji gospodar poravna svoj dolg, novi pa noče več biti z njim kupčijski zvezi. To velja za dobavitelja, ki si hoče zagotoviti trg za

bodočnost, kakor tudi za kupujoče občinstvo, ki nerado vidi, da ne more več svojih potrebščin pokrivati tako kakor je bilo navajeno. Iz teh razlogov je priporočljivo, privzeti v zakon prisilno določbo, da se morajo ob prevzetju podjetja prevzeti tudi njega dolgovi.

Seveda pa je taka zasilna odredba mogoča le tedaj, če se ne opusti neka gotova previdnost in le z gotovimi omejitvami; kajti sicer bi bilo podjetja in trgovine težko prodati zaradi nevarnosti, ki je zvezana z jamstvom za njihove dolge.

Zato je odrejena omejitev, da prevzemnik jamči samo za podjetbene dolgove prejšnjega lastnika, in sicer samo za take dolgove, ki jih je poznal ali ob primerni paznosti poznati moral. Pod takimi pogoji predpisuje tudi ogrsko pravo prisilno prevzetje dolgov. Nadaljna omejitev za jamstvo novega lastnika je odrejena s tem, da se tega jamstva oprosti, če je prevzetih podjetbenih dolgov poravnal že toliko, kolikor znaša vrednost prevzetega premoženja.

O prevzetju dolgov ima novela še naslednje predpise: § 187.

„Ako prevzame bližnji svoje odtujitelja (§ 32 konkurznega reda) kako premoženje ali podjetje, je, ne glede na dalje trajajoče jamstvo odtujitelja, upnikom iz k premoženju ali podjetju pripadajočih dolgov zavezan neposredno in brez omejitve na vrednost prevzetega premoženja ali podjetja, kolikor ne dokaže, da mu dolgovi pri izročitvi niso bili niti znani, niti so mu morali biti znani.

§ 188.

„Določila §§ 186 (§ 1409 o. d. z.) in 187 ne veljajo za prevzetje premoženja ali podjetja potom konkurznega postopanja ali prisilne izvršbe.“

§ 189.

§ 1410 o. d. z. se ima glasiti:

„Ako se vstop novega dolžnika na mesto dosedanjega dolžnika dogovori na ta

način, da se na mesto odpravljenega dolžnega razmerja postavi obveznost novega dolžnika iz samostojnega pravnega naslova ali premeneč glavni predmet terjatve, potem ne nastopijo posledice prevzetbe dolga, ampak nove pogodbe (§§ 1377, 1378).“

Zadružni pregled.

Kmetijsko zadružništvo v Avstriji ob vojnih posojilih. Po poročilih, ki so došla Splošni zvezi avstrijskih zadrug na Dunaju, se je pri kmetijskih zadrugah in njihovih zvezah podpisalo: pri I. vojnem posojilu K 31,183.303, pri II. posojilu K 49,713.089, pri III. posojilu K 100,585.207 in pri IV. vojnem posojilu K 154,929.356. Ti podatki pa niso popolni, tako da se more soditi, da je bilo pri vseh štirih posojilih podpisanega najmanj 350 milijonov kron. Seveda bi bilo napačno domnevati, da so člani kmetijskih zadrug in vlagatelji rajfajzenskih posojilnic podpisali samo to vsoto. Mnogo jih je bilo, ki niso podpisali pri svoji organizaciji, ampak pri hranilnicah, bankah, poštnih uradih in pri davkarjih. To se je zgodilo deloma vsled velike propagande, ki so jo razvijali ti zavodi, deloma vsled tega, da bi ostale njihove prijave bolj tajne. Priznati pa se mora, da so se kmetijske zadruge izvanredno odlikovale pri delu za vojna posojila.

Nov zadružni zakon? Pri zadnji seji načelstva Splošne zveze kmetijskih zadrug je poročal njen načelnik, da se čuje, da namerava vlada še med vojsko izdati nov zadružni zakon, seveda naredbenim potom. To vprašanje je obravnaval pravni odsek Splošne zveze in je sklenil, nekoliko izpremeniti svoječasne predloge, ki jih je bila Splošna zveza stavila z ozirom na izdani načrt novega zadružnega zakona, in te izpremenjene predloge z utemeljitvijo vred predložiti vladi v uvaževanje.

Državna zadružna osrednja blagajna. Naložbe pri kreditnih zadrugah in njihovih zvezah stalno naraščajo. Brez dvoma pa bo treba po končani vojski večji del hranilnih vlog zopet izplačati. Pri marsikateri posojilnici bo tedaj denarja primanjkovalo. Zato je Splošna zveza kmetijskih zadrug zopet načela vprašanje, da bi se osnovala za vso državo osrednja zadružna blagajna. Upravni odbor Splošne zveze je mnenja, da se da taka organizacija z ozirom na avstrijske razmere osnovati le kot državni zavod. Splošna zveza zastopa dalje tudi stališče, da je potrebno tak zavod ustanoviti še pred koncem vojske.

Gospodarski pregled.

Najvišje cene za žive prašiče, za svinjsko mast in svinjsko meso določa nova ministerska naredba z dne 7. julija t. l. Naredba določa, da je prepovedano klati prašiče, dokler niso 40 oziroma 60 kg težki. Rejeni prašiči se smejo iz hleva prodati kvečemu po 6 K 80 vin. za kilogram, in sicer po ogrskem običaju, t. j. da se od žive vage najprej odšteje 22 1/2 kg, od po ostanku teže izračunanega plačila pa se odbije še 4%. Tako bi znašala cena kakih 5 K 50 vin. za kg žive vage. — Za prašiče, težke do 90 kg, ki se prodajo za rejo, je določena cena na 6 K za kg, za druge, ki so težki nad 40 kg, pa na 4 K 70 vin. K temu izdajo deželne politične oblasti natančne določbe. Najvišja cena za mast je določena na 7 K 80 v, oziroma 8 K 75 vin. za kg. Tudi tozadevno izdajo dež. pol. oblasti še natančne odredbe.

Na Kranjskem so po ukazu deželne vlade z dne 20. julija 1916 določene sledeče najvišje cene za prašiče: a) prešiči za pitanje, kadar se prodajajo pitalcem in živinorejcem za nadaljno vzrejo za 1 kg žive teže 6 K 12 vin., b) za pitane prešiče vsake teže, kadar se prodajajo za klanje, za 1 kg po ogrskem običaju 6 K 94 vin., c) za pršutnike s težo čez 40 kg za 1 kg žive teže 4 K 80 vin. — Za zaklane prešiče brez drobovja, če se prodajajo z glavo in z nogami, 700 K za 100 kg, za prešiče brez drobovja, če se prodajajo brez glave in nog, pa 720 K za 100 kg.

Ureditev prometa s sočivjem. Deželna vlada kranjska razglašča z ukazom z dne 7. avgusta 1916: Podjetniki kmetijskih obratov smejo od zaseženega sočivja lastnega pridelka porabiti za setev največ 10% in za preživljanje oseb, navedenih v § 3 točka 1 a cesarskega ukaza z dne 11. junija 1916, drž. zak. št. 176, največ 30 kg na leto za vsako osebo. Vse ostalo sočivje se mora prodati podružnici vojnega prometnega zavoda za žito ali njenim pooblaščenecem.

Že poprej je deželna vlada z ukazom z dne 21. julija določila za nadrobni promet s sočivjem naslednje cene: 1 kg fižola 86 vinarjev, za 1 kg graha tudi 86 vinarjev.

Nova omejitev v uporabi mesa in masti. V torek dne 25. julija je stopila v veljavo nova vladna odredba, ki na eni strani poostruje dozdanje določbe glede dni, ob katerih se ne sme rabiti meso in mast, na drugi strani pa tudi omejuje porabo mesa v gostilnah ob drugih dneh. Prepovedano je dajanje vseh v razbeljeni masti ali olju praženih jedi iz mesa, prepoveduje krompir s suro-

vim maslom, pražen krompir itd., ter dovoljuje, da se sme pri obedu oz. večerji delati samo dvojce vrst mesnih jedi in za eno porcijo samo 10 do 15 dkg mesa.

Ureditev prometa s krompirjem. Ministrstvo za notranje zadeve je izdalo naredbo, s katero se urejuje promet s krompirjem iz l. 1916. Doseči se hoče dobra razdelitev pridelka na celo državo. Občine, v katerih se je za lastno potrebo premalo pridelalo, morajo svojo potrebo naznaniti. Dalje mora vsak kmetovalec naznaniti množino svojega pridelka. Za kmetijske industrijske obrate se določajo kontingenti; v prvi vrsti se sme rabiti v te svrhe samo lastni pridelek. Za občine, kjer je pridelek manjši nego potreba, bodo deželne politične oblasti na podlagi prijav preskrbele potrebne množine pri kmetovalcih ter te množine zasegle. Poslovanje ima v rokah vojni zavod za promet z žitom. Navedene občine morajo dodeljene jim množine krompirja prevzeti in primerno razdeliti. Izdane bodo posebne odredbe, ki bodo omogočevale tudi v jeseni vkljub v tem času obstoječim težkočam v železniškem prometu zasigurati pokritje jesenske in zimske potrebe velikih konsumnih okolišev. Omejitev porabe krompirja za sedaj še ni nameravana, ker je krompir najcenejše hranilno sredstvo širokih plasti prebivalstva. Minister za notranje zadeve pa lahko dogovorno s poljedelskim ministrom določi, v kaki izmeri se lahko krompir porablja za krmljenje. Raba krompirja za izdelovanje špirlita v obrtnih žganjarnah je prepovedana. Predelovanje krompirja v škrob in škrobove izdelke se bo uredilo potom predpisa najvišjih množin. Vsak posestnik, ki ima nasajen krompir, je dolžan, pridelek pravočasno spraviti, z zalogami dobro ravnati in primerno shraniti.

Cene za prevzemanje žita. Državni žitno-prometni zavod bo letos prevzemal žito po naslednjih cenah: pšenico pri dobavi do 15. dec. 1916 po 38 K, pri poznejši po 35 K; rž po 31, oziroma 29 K; zmes pšenice in rži po 31, ozir. 33 K; ječmen za varenje po 36, ozir. 33 K; ječmen za krmljenje po 32, ozir. 29 K; oves po 30, oziroma 28 K; proso po 28 K, lečo in grah po 55 K, fižol vseh vrst po 40 K; lečo, grah in fižol slabe vrste po 30 K, graščico po 26 K.

Novi desetkronski bankovci z datumom 2. januarja 1915 so prišli namesto dozdanjih v promet dne 24. julija tega leta.

Železni dvajsetvinarski novci so že v prometu. Dozdanji 20vinarski novci iz niklja veljajo samo še do 31. decembra t. l. v zasebnem pro-

metu. Pri c. kr. uradih se bodo sprejemali še do 30. aprila 1917.

Pridobninski davek za leto 1916. Dne 6. julija t. l. je izšla cesarska naredba, da se z ozirom na vsled vojne spremenjene gospodarske in pridobitne razmere pridobninski davek ne bo več predpisoval za 2 leti, ampak samo za leto 1916. V mnogih okrajih vojnega okrožja je kontingen-tirano predpisovanje sploh nemogoče in se zato tam ne sme vršiti. Tudi obratom, ki so izven teh okrajev po izbruhu vojne začasno ustavili delo, se davčna postavka ne predpiše v tem kontingentu. Primanjkljaj, ki bo vsled tega nastal, nosi država; samoobsebi umevno pa bodo zgoraj navedeni obrati izven kontingenta pritegneni k obdačenju.

Razglas.

Podpisana Posojilnica v Sv. Križu pri Kosta-njevici, reg. zadr. z neom. zavezo razglašá, da bo obrestovala hranilne vloge od 1. oktobra 1916 dalje po 4⁰/₀.

Vlagateljem, ki se ne strinjajo s tem znižan-jem obrestne mere, je dano na prosto voljo, svoje vloge dvigniti pred potekom tega roka.

Posojilnica v Sv. Križu pri Kostanjevici,
registrovana zadruga z neomejeno zavezo,
dne 18. avgusta 1916.

Ferdinand Prebil,
tajnik.

Andrej Zupanc,
načelnik.

Razglas.

Podpisana zadruga razglašá, da bo obresto-vala hranilne vloge od 1. oktobra 1916 dalje po 4⁰/₀.

Vlagateljem, ki se ne strinjajo z znižanjem obrestne mere, je dano na prosto voljo, svoje vloge dvigniti pred potekom tega roka.

Hranilnica in posojilnica v Lešah,
registrovana zadruga z neomejeno zavezo,
dne 18. avgusta 1916.

Frane Valjavec,
odbornik.

Matej Ahačič,
načelnik.

Vabilo na redni občni zbor

Sirarske zadruge v Stari Fužini,
registrovane zadruge z omejeno zavezo,

ki se bo vršil v nedeljo, dne 8. oktobra 1916 ob 4. uri popoldne v Stari Fužini št. 53.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev računskega zaključka za leto 1915.
3. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklep-čen, vrši se čez pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih združnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Boljuncu,
registrovane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil v nedeljo, dne 15. oktobra 1916 ob 3. uri popoldne v posojilničnem prostoru.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem obč. zboru.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1915.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen, vrši se čez pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih združnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice Stari trg pri Kočevju,
registrovane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se vrši dne 17. septembra 1916 ob 6. uri popoldne v posojilnični sobi.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem obč. zboru.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1915.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklep-čen, vrši se pol ure pozneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih združnikov.

Vabilo na redni občni zbor

I. kranjske tovarne mineralnih vodá, sodavice in brezalkoholnih pijač,

registrovane zadruge z omejeno zavezo,

ki se vrši dne 29. septembra 1916 ob 2. uri popoldne v gostilniških prostorih g. Val. Mraka, Rimska cesta.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika.
2. Poročilo načelstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1915.
4. Razdelitev čistega dobička.
5. Volitev načelstva in namestnikov.
6. Volitev nadzorstva.
7. Raznoterosti.

K obilni udeležbi vabi

načelstvo.

Opomba: Drugi odstavek § 23. združnih pravil se glasi: Ako jih ni ob določeni uri toliko navzočih, vrši se pol ure pozneje drug občni zbor, kateri sklepa brez ozira na število udeležencev.

Vabilo na redni občni zbor

Mlekarske zadruge na Vrhniki,

registrirane zadruge z omejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 3. septembra 1916 ob 3. uri popoldne
v Društvenem domu.

Dnevni red:

1. Prememba pravil.
2. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se dne 17. septembra 1916 na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrudnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Bohinjski Bistrici,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil v nedeljo, dne 17. septembra 1916 ob pol 3. uri
popoldne v posojilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem obč. zboru.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1915.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih članov.

Vabilo na redni občni zbor

Gospodarskega in vinarskega društva v Sv. Križu pri Trstu,

registrirane zadruge z omejeno zavezo,

ki se vrši dne 8. oktobra 1916 ob 4. uri popoldne v
pisarni posojilnice.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1915.
4. Predlog o likvidaciji društva sklepa vsako število članov.
5. Slučajnosti.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Horjulu,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil v nedeljo, dne 24. septembra 1916 ob 8 uri
dopoldne v posojilničnih prostorih v Horjulu.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1915.
4. Volitev nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, se vrši pol ure pozneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrudnikov.

Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

Živinorejske zadruge na Bohinjski Beli,

registrirane zadruge z omejeno zavezo,

ki se bo vršil v nedeljo, dne 17. septembra 1916 ob 3. uri
popoldne v občinski pisarni na Bohinjski Beli.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1915.
4. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure pozneje na istem kraju in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih članov.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Blokah,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 10. septembra 1916 ob 3. uri popoldne v
posojilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem obč. zboru.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1915.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih članov.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Tržišču,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se vrši v nedeljo, dne 8. oktobra 1916 ob 3. uri popoldne
v župnišču.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1915.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor v navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure pozneje na istem mestu in po istem sporedu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih članov.

Vabilo na redni občni zbor

Kmetijskega društva v Horjulu,

registrirane zadruge z omejeno zavezo,

ki se vrši v nedeljo, dne 24. septembra 1916 ob 9. uri
dopoldne v zadrudnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1915.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrudnikov.

Načelstvo.